

विषमालोद्य पास्यामि मा कीचकवशङ्गमं । श्रेयो हि मरणं मच्छभीमसेन तवाग्रतः ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ इत्युक्त्वा प्राहदत्तृष्णा भीमस्यारः समाश्रिता । भीमश्च ताम्परिष्वज्य महत्सान्त्वं प्रयुज्य च । ६८०

आश्वसयित्वा बज्रशो भृशमात्तां सुमध्यमां । हेतुतत्त्वार्थसंयुक्तैर्वचोभिर्दुपदात्मजां ।

प्रमृज्य वदनं तस्याः पाणिनाऽश्रुसमाकुलं । कीचकं मनसाऽगच्छत् स्रक्कणी परिसंलिहन् ।

उवाच चैनां दुःखात्तां भीमः क्रोधसमन्वितः ।

इति श्रीमहाभारते विराटपर्वणि कीचकवधपर्वणि द्रौपदीसन्त्वेन एकविंशोऽध्यायः ॥ २१ ॥

॥ भीमसेन उवाच ॥ तथा भद्रे करिष्यामि यथा त्वम्भीरु भाषसे । अद्य तं हृदयिष्यामि कीचकं सहबान्धवं ।

अस्याः प्रदोषे सर्व्वर्थाः कुरुष्वानेन सम्मतं । दुःखं शोकञ्च निर्दूय याज्ञसेनि शुचिस्मिते ।

यैषा नर्त्तनशालेह मत्स्यराजेन कारिता । दिवाऽत्र कन्या नृत्यन्ति रात्रौ यान्ति यथागृहं ।

तत्रास्ति शयनं दिव्यं दृढाङ्गं सुप्रतिष्ठितं । तत्रास्य दर्शयिष्यामि पूर्व्वप्रेतान्पितामहान् ।

यथा च त्वां न पश्येयुः कुर्व्व्वाणां तेन संविदं । कुर्यास्तथा त्वं कन्याणि यथा सन्निहितो भवेत् ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तथा तौ कथयित्वा तु वाष्पमुत्सृज्य दुःखितौ । रात्रिशेषं तमत्युग्रं धारयामासतुर्हृदि ।

तस्यां रात्र्या व्यतीतायां प्रातरुत्थाय कीचकः । गत्वा राजकुलाद्यैव द्रौपदीमिदमब्रवीत् ।

सभायां पश्यतो राज्ञः पातयित्वा पदाऽहनं । नचैवालभसे त्राणमभिपन्ना बलीयसा ।

प्रवादेनेह मत्स्यानां राजा नाम्नाऽयमुच्यते । अहमेव हि मत्स्यानां राजा वै वाहिनीपतिः ।

मां सुखं प्रतिपद्यस्व दासो भीरु भवामि ते । अज्ञाय तव सुश्रेणि शतं निष्कं ददाम्यहं ।

दासीशतञ्च ते दद्यां दासानामपि चापरं । रथं चाश्वतरीयुक्तमसु नौ भीरु सङ्गमः ।

॥ द्रौपद्युवाच ॥ एवं मे समर्थं त्वद्य प्रतिपद्यस्व कीचक । न त्वां सखा वा भ्राता वा जानीयात्सङ्गतं मया ।

अनुप्रवादाङ्गीताऽस्मि गन्धर्व्व्वाणां यशस्विनां । एवं मे प्रतिजानीहि ततोऽहं वशगा तव ।

॥ कीचक उवाच ॥ एवमेतत् करिष्यामि यथा सुश्रेणि भाषसे । एको भद्रे गमिष्यामि शून्यमावसथं तव ।

समागमार्थं रम्भोरु त्वया मदनमोहितः । यथा त्वां नैव पश्येयुर्गन्धर्व्व्वाः सूर्य्यवर्चसः ।

॥ द्रौपद्युवाच ॥ यदेतन्नर्त्तनागारं मत्स्यराजेन कारितं । दिवाऽत्र कन्या नृत्यन्ति रात्रौ यान्ति यथागृहं ।

तमिसे तत्र गच्छेथा गन्धर्व्व्वास्तन्न जानते । तत्र दोषः परिहृतो भविष्यति न संशयः ।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ तमर्थमभिजल्पन्त्याः कृष्णायाः कीचकेन ह । दिवसार्द्धं समभवन्मासेनैव समं नृप ।

ततः सा भीमसेनस्य तमर्थं प्रत्यवेदयत् । कीचकोऽथ गृहं गत्वा भृशं हर्षपरिप्लुतः ।

रैरिन्ध्रीरूपिणं मूढो मृत्युं तन्नावबुद्धवान् । गन्धाभरणमाज्येषु व्यासक्तः सविशेषतः ।

अलञ्चक्रे तदात्मानं सत्वरं काममोहितः । तस्य तत् कुर्व्वतः कर्म कालो दीर्घ इवाभवत् ।

अनुचिन्तयतश्चापि तामेवायतलोचनां । आसीदभ्यधिका चापि श्रीः श्रियं प्रमुमुक्षतः ।

निर्व्वाणकाले दीपस्य वर्त्तीनिव दिधक्षतः । कृतसम्प्रत्ययस्तस्याः कीचकः काममोहितः ।

नाजानाद्विवसं यान्तं चिन्तयानः समागमं । ततस्तु द्रौपदी गत्वा तदा भीमं महानसे ।